

14. Pym A. Redefining translation competence in an electronic age. In defence of a minimalist approach / A. Pym // Meta. – 2003. – XLVIII.4. – P. 481–497.
15. Wilss W. Perspectives and limitations of a didactic framework for the teaching of translation / In Richard W. Brislin (eds.) Translation: Application and Research / W. Wilss. – New York: Gardner, 1976. – P. 117–137.
16. Asadchykh O. V. Navchannia yaponskoi movy u vyshchii shkoli: intehtyvatna systema formuvannia i rozvytku akademichnoi hramotnosti: Monohrafiia / O. V. Asadchykh. – K.: Vydavnychi dim Dmytra Buraho, 2017. – 356 s.
17. Popova O. V. Profesiino-movlennieva pidhotovka maibutnikh perekladachiv kytaiskoi movy v umovakh universytetskoi osvity: monohrafiia / O. V. Popova. – Odesa: Pivdenoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho, VOI SOIU «Atlant», 2016. – 660 s.

УДК 377.3:[33:005.336.2]

DOI 10.31652/2415-7872-2019-58-146-151

ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПРОФІЛЮ

Л. А. Сікорака

orcid.org/0000-0002-4785-1086

Обґрунтовано актуальність проблеми формування економічної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю, подаються та аналізуються визначення науковцями поняття «економічної компетентності». Розкрито сутність, головну мету, а також основні особливості процесу формування економічної компетентності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

Ключові слова: кваліфікований робітник, економічна компетентність, професійна підготовка, заклад професійної (професійно-технічної) освіти, економічні знання, економічна освіта, економічне виховання.

MAINSTREAMING DEVELOPMENT OF THE ECONOMICAL COMPETENCY OF PROSPECT SKILLED MACHINEBUILDING WORKERS

L. Sikoraka

The article proves the importance of the problem aimed to develop the economic competency of prospect skilled machine building workers. It reveals the meaning of «economic competency» as a term. It also reveals the process of development of the economic competency of vocational students, its aim and details.

Key words: skilled worker, economic competence, professional training, vocational education, economic knowledge, economic education, economic instruction.

Професійна підготовка кваліфікованих робітників у 2017 році здійснювалась 756 закладами професійної (професійно-технічної) освіти (ЗПТО) [11,с.124]. За даними МОН України на початок 2017-2018 навчального року навчалось 269,4 тис. осіб [11, с.118]. В 2017 році підготовлено (випущено) 141,3 тис. кваліфікованих робітників [11,с.124]. Сучасні економічні вимоги, глобальні, політичні і соціальні зрушення, аналіз стану та діяльності машинобудівних підприємств вказує на спрямованість професійної діяльності робітників до використання економічних знань, умінь та навичок. Економічна компетентність робітника стає необхідною складовою його професійної компетентності та конкурентоспроможності, як стратегічно важливого учасника виробничо-трудових відносин на підприємстві. Тому проблема формування економічної компетентності гостро постає не лише перед сучасною педагогікою а і перед роботодавцями, є актуальною і потребує дослідження.

Питаннями формування економічних знань, економічного виховання, економічної свідомості та культури присвячено чимало досліджень. Економічну освіту дітей дошкільного віку, учнів загальноосвітніх навчальних закладів, учнів та студентів різних спеціальностей досліджували такі вітчизняні науковці, як Г.Ковтун, О.Мартиненко, С.Лелека, Ю.Лютькова, Л.Новікова, Н.Дуднік, В.Анненков, Т.Назаренко, Ю.Карась, Н.Юрчук, Н.Овсюк, С.Вітер, та інші.

Питання формування економічної компетентності та економічних знань розглядали О. Шпак, В. Приступа, О.Падалка, А.Бура, С.Хоменко та інші. Формуванню економічної культури спеціалістів присвятили праці А.Дзундза, М.Кубаєвський, В.Кондрашова-Діденко, Т.Єфременко. Серед закордонних дослідників виділяємо А.Апхтіна, Л.Фалевич, О.Пучкова, Ф.Еберле, С.Шумен, Ф.Вілхелмс та інші.

Аналіз досліджень науково-методичної літератури, періодичних публікацій показав, що є значна кількість фундаментальних досліджень щодо формування економічної компетентності особистості, учнів різних вікових категорій, студентів вищих навчальних закладів, тощо. Водночас, бракує досліджень з формування економічної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю в ЗПТО.

Мета статті – актуалізувати, обґрунтувати необхідність та проблеми формування економічної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю в ЗПТО.

В сучасних умовах важливим завданням для України є розвиток машинобудування, яка забезпечує випуск різноманітних машин і устаткування для багатьох галузей господарства і населення, визначає пріоритетні напрями науково-технічного прогресу у національній економіці, забезпечує її технічне переозброєння, інтенсифікацію і підвищення ефективності всього суспільного виробництва [10, с. 49]. Проблематика підготовки кадрів для машинобудівних підприємств не залишається осторонь, так в розділі II Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013) вказано на недостатню відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, потребам ринку праці [5]. «Сучасний ринок праці вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а здатності самостійно їх застосовувати в нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, переходу від суспільства знань до суспільства життєво-компетентних громадян» [5].

Проблема полягає у тому, що сьогодні недостатньо для випускника ЗПТО мати професійні знання й уміння, потрібно вміти швидко адаптуватися до змінних соціально-економічних, природно-ресурсних, виробничих умов та вимог, бути конкурентоспроможним, тому саме якісна освіта має забезпечувати формування економічної компетентності. В науково-методичній літературі поняття економічної компетентності розглядається неоднозначно. На думку А.Завгородньої економічні знання та економічне мислення є базовими системоутворюючими складовими економічної компетентності [2, с.114]. А.Нісімчук розглядає формування економічної компетентності через «економічну підготовку», і зазначає, що вона включає «вироблення у студентів чіткого уявлення про наукові закономірності розвитку ринкової економіки, особливості ринкових відносин цілеспрямоване формування у майбутніх фахівців економічних знань, високої організованості та творчої ініціативи, підготовки їх до високопрофесійної праці, вмілого, дбайливого ставлення до природи, вироблення звички практично використовувати економічні знання у професійній діяльності» [6, с.101].

Ми погоджуємось з цим твердженням, і додаємо, що економічне виховання та економічна підготовка формує економічне мислення, розвиває економічну свідомість і тим самим формує економічну культуру і компетентність. Н.Дудник звернула увагу на вікову особливість дітей дошкільного віку і зазначає, що завдяки вивченню основ економіки розвиваються такі уміння та навички: розвивається економічне мислення; краще засвоюються економічні поняття (потреби, природні ресурси, товари тощо); набуваються елементарні навички, що необхідні для існування в сучасному світі; створюються основи для подальшого глибокого вивчення економіки у школі; формуються мотиви до пізнання економічних знань [1, с.106]. Також Н.Дудник наголошує на тому, що завдяки введенню в життя дітей дошкільного віку елементів економічних відомостей, у них закладаються передумови економічного мислення [1,с.107]. Внаслідок чого, у дітей цього віку починають проявлятися елементи дедуктивного мислення, а також мова виступає у ролі регулятора поведінки та діяльності дітей. У результаті діти старшого дошкільного віку (5-6 років) мають змогу розуміти такі поняття, як "ціна", "гроші", "сімейний бюджет" (при цьому розрізняючи дохід та витрати), та інші, що є основою у формуванні економічної компетентності дошкільнят [1,с.107]. На думку Л.Косачової економічне виховання учнів молодшої школи має відіграти одну з основних ролей у формуванні якостей, що відповідали б суспільним вимогам та інтересам, а також сприяли б всебічному розвитку особистості школяра. Вона зазначає, що наведені підходи мають сприяти формуванню економічної компетентності учнів молодших класів та мають свій відбиток у подальшій фаховій підготовці не лише майбутніх економістів чи менеджерів, а й інших фахівців різних галузей [4,с.135]. Н.Овсюк розглядає формування економічної компетентності учнів середньої та старшої ланки загальноосвітніх навчальних закладів у рамках таких етапів: «економічна підготовка учнів, передача їм базових знань з економіки, підготовка їх до виробничо-економічної діяльності в умовах різних видів власності, різноманітність форм організації праці; поглиблена підготовка в школах конкретного контингенту учнів, які виявляють цікавість до фінансово-економічної сфери діяльності і які планують навчатися у вищих навчальних закладах економічного профілю; передпрофесійна підготовка учнів у галузі економіки і бізнесу» [7]. Ю.Карась розглядає вирішення проблеми формування економічної компетентності старшокласників у три етапи [3]. На першому етапі автор розглядає загальну економічну підготовку школярів, що має за мету оволодіння базовим рівнем знань про економіку особи, сім'ї та загальну економіку. Даний рівень може бути реалізований в рамках початкової або середньої школи. В старшій школі учні мають ознайомитись із суттю фундаментальних явищ, властивих економіці загалом, таких як: виробничі ресурси, продукт, виробництво, економічні потреби, виробник, споживач, економічна

ефективність [3]. На другому етапі передбачається поглиблена профільна економічна підготовка учнів старших класів, метою якої є підготовка абітурієнтів до вступу у заклад вищої освіти (ЗВО) економічного профілю [3]. Третій етап має на меті базову або початкову професійну підготовку старшокласників з економіки та бізнесу, а також формування навичок підприємницької діяльності. Все вище перераховане базується на зростаючих потребах економічної грамотності особистості, що має змогу почати свою розбудову шляхом ефективного засвоєння економічних знань учнями середньої школи. В майбутньому це дасть змогу людині і професіоналу приймати економічно ефективні рішення в особистому житті та професійній діяльності [3].

О.Падалка та інші автори наголошують на тому, що поняття економічна компетентність відображає інтегративну характеристику особистості, яка включає в себе знання та вміння, які реалізуються крізь економічно важливі якості особистості в процесі економічної діяльності. Саме тому його можна розглядати у двох значеннях: широкому та вузькому. У вузькому значенні економічна компетентність пов'язана з профільною економічною освітою. У широкому значенні економічна компетентність пов'язана зі здатністю виявляти доступні можливості для особистої, професійної діяльності або бізнесу [8]. Л.Фалевич в своїй дисертації розглядає економічну компетентність як ступінь оволодіння економічною теорією, набором можливостей розв'язування та прогнозування економічних проблем [13]. В своїх дослідженнях В.Пристапа зазначає, що «одним з головних завдань професійної економічної освіти – не змушувати студента запам'ятовувати визначення і формули, а навчити його мислити економічно» [9, с.184].

Ураховуючи специфіку підготовки робітничих кадрів для машинобудівного комплексу ми робим висновок, що формування економічної компетентності відбувається поступово, з набуттям економічних знань і умінь під впливом внутрішнього та зовнішнього середовища, досвіду, розвивається економічне мислення, формується економічна свідомість та економічна культура.

Розглянемо формування економічної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю на прикладі професії 4112, 7241.1 «Оператор комп'ютерного набору. Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин» на базі неповної загальної середньої освіти. За даною професією економічна компетентність до 2018 року формувалась на основі економічних компетенцій завдяки вивченню таких предметів як «Економіка» (35 год.) та «Основи галузевої економіки та підприємництва» по професії 4112 «Оператор комп'ютерного набору» (17 год.) – згідно ДСПТО 4112. К72040-2006 та по професії 7241 «Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин» (17 год.) – згідно ДСПТО 7241.S.95.11-2015.

Предмет «Економіка» вивчається згідно програми і включає чотири розділи: «Основи економічного життя суспільства», «Ринкова економіка», «Національна економіка як ціле», «Світова економіка», що охоплюють десять тем. Вивчення предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва» здійснювалось на основі типових навчальних програм, де згідно запропонованих тем здійснено розподіл годин. Так, з професії 4112 «Оператор комп'ютерного набору» з предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва» типова програма включає такі теми:

Тема 1. Вступ. Основні поняття галузевої економіки та підприємництва.

Тема 2. Ринок та ринкові відносини.

Тема 3. Підприємництво.

Тема 4. Економічні показники виробництва.

Тема 5. Організація і оплата праці.

Тема 6. Трудові ресурси.

Тема 7. Власність та її економічна сутність.

З професії 7241 «Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин» з даного предмету типова програма включала такі теми:

Тема 1. Мета та завдання сучасної економіки.

Тема 2. Виробничий комплекс України. Основні засади розміщення і розвитку.

Тема 3. Загальна характеристика електроніки як галузі.

Тема 4. Ресурсне забезпечення розвитку продуктивних сил України.

Тема 5. Виробництво: ресурси, фактори, тенденції.

Тема 6. Підприємництво: суть, види, умови функціонування підприємництва.

Тема 7. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Тема 8. Основні форми організації підприємств.

Тема 9. Ризики в підприємницькій діяльності.

Тема 10. Особливості сучасного розвитку галузевої економіки.

З листопада 2017 р. вступив в дію новий стандарт професійної (професійно-технічної) освіти з професії 7241 «Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин» 7241.S.95.11-2017, затверджений наказом МОН України від 01.01.2017 р. № 1465 заснований на

компетентністному підході [12]. Вивчення предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва» входить в загальнопрофесійні компетентності. Це означає, що для здобуття даної професії загальнопрофесійні компетентності набуваються один раз – перед оволодінням навчальним матеріалом початкової професійної кваліфікації. Робочі навчальні плани та програми для підготовки кваліфікованих робітників розробляються ЗПТО та погоджуються з роботодавцями та органами управління освітою на основі типових навчальних планів та типових навчальних програм. Це означає, що роботодавець має не просто співпрацювати з навчальним закладом, а й активно приймати участь у підготовці кваліфікованих кадрів, визначає перелік основних засобів навчання, націлених на потреби виробництва чи сфери послуг. Також визначено, що учень повинен знати: поняття та класифікацію галузей промисловості України; галузеву структуру та показники, що її характеризують; основні фактори, що впливають на формування галузевої структури промисловості України; поняття ринку і ринкових відносин, формування та розвиток ринку; Національну програму сприяння розвитку підприємництва в Україні; Закон України «Про підприємництво»; організаційно-правові форми підприємництва; особливості підприємництва в галузі та тенденції його розвитку; основні економічні процеси, відносини та явища, які функціонують та виникають між суб'єктами економіки (підприємствами, державою та громадянами); основи менеджменту та маркетингу. Уміти: розрахувати: прибутковість, рентабельність та амортизацію під час виконання робіт чи надання послуг з ремонту та обслуговування ЕОМ і офісної оргтехніки; вирішувати задачі на дві і більше дій (ситуацій), змодельованих на основі економічних ситуацій побуту (реального життя) [12].

Враховуючи власний багаторічний досвід викладання економічних дисциплін, вимоги нового стандарту та обмеженість часу викладання предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва» можна стверджувати, що підготувати кваліфікованого робітника за даною компетентністю буде вкрай важко. Нами запропонована така навчальна програма з предмета «Основи галузевої економіки та підприємництва» (таб.1).

Таблиця 1

Навчальна програма з предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва» з професії: 7241 Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин на 2018-2019 навчальний рік

№	Зміст загальнопрофесійної компетентності	Кількість годин	
		всього	з них лабораторно-практичних
1.	Особливості та тенденції розвитку підприємницької діяльності галузі електроніки в сучасних умовах	1	1
2.	Виробнича діяльність підприємств галузі	1	1
3.	Економічні результати виробничої діяльності підприємств галузі	4	2
4.	Основи менеджменту та маркетингу	2	-
Всього		8	4

Як бачимо, загальна кількість годин для вивчення предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва» скоротилась на 9 годин, введена нова тема «Основи менеджменту та маркетингу». В рамках вивчення цієї теми запропоновано вивчення таких основних питань:

- сутність основних категорій менеджменту: організація, управління, менеджмент;
- сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, інновації, облік, збут, тощо;
- функції менеджменту;
- управлінські рішення;
- функції, принципи та цілі маркетингу;
- основні елементи системи маркетингу;
- суб'єкти маркетингу, їх основні функції та завдання.

Також, для засвоєння матеріалу і розвитку економічної компетентності нами запропоновано ввести 4 години лабораторно-практичних занять з таких тем:

1. Класифікація основних галузей електроніки.
2. Елементи, способи виробництва та надання послуг з ремонту та обслуговування ЕОМ та офісної техніки.
3. Визначення результату діяльності підприємства.

Формування економічної компетентності учнів професійно-технічних закладів відбувається не лише на теоретичних та практичних заняттях з предмету «Основи галузевої економіки та підприємництва». Набуття економічного досвіду відбувається і в реальних умовах господарювання, при самостійному

вивченні, тому викладачу необхідно змінювати та доповнювати методику викладання таким чином, щоб не просто передавати знання, а обговорювати проблеми, націлювати учнів на розв'язання економічних проблем, створювати умови для якісного засвоєння знань. Окреслена необхідність та проблеми формування економічної компетентності, враховуючи вимоги сьогодення можна стверджувати, що без застосування інноваційних методик та інформаційних технологій викладання підготувати кваліфікованого робітника просто неможливо, тому саме цей напрямок буде нашим подальшим дослідженням.

Висновки. Формування економічної компетентності не обмежується вивченням спеціального предмету, оскільки економічні знання здобуваються впродовж всього життя, починаючи з раннього віку. Економічна компетентність це особистісна, інтегративна якість учня, яка генерується в розумінні явищ та процесів економічного життя, раціональному мисленні, вирішенні стандартних і нестандартних економічних завдань в ринкових умовах, результативних діях та діяльності, поведінці та вчинках особистості.

Література

1. Дудник Н.А. Формування економічної компетенції дошкільників як психолого-педагогічна проблема / Н.А. Дудник // Зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені П. Тичини / [гол. ред. Мартинюк М.Т.] – Умань : ПП Жовтий О.О., 2014. – Ч. 3. – С. 103–109.
2. Завгородня А.І. Системоутворюючі категорії економічної компетентності / А.І.Завгородня // Вісник Дніпропетровського університету імені А.Нобеля. Серія «педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2015. – № 1(9). – С.113–118.
3. Карась Ю.О. Проблема формування економічної компетентності старшокласників з огляду на вимоги сьогодення. – [Електронний ресурс] / Ю.О.Карась. – Режим доступу : <https://clck.ru/FMK22>
4. Косачова Л.Є. Вплив формування економічної компетентності учнів молодших класів на фахову підготовку / Л.Є. Косачова // Международные конференции : Дослідження та оптимізація економічних процесів. – "Оптимум". – НТУ "ХПІ", 2013. – С. 133–135.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/conv>
6. Нісімчук А.С. Педагогіка: підручник А.С. Нісімчук. К.: Атіка 2007. 344 с.
7. Овсюк Н. Формування економічної компетентності у процесі вивчення географії та основ економіки / Н. Овсюк // Географія та основи економіки в школі. – 2011. – № 1. – С. 37–41.
8. Падалка О.С. Дидактико-математичні основи формування економічної компетентності: навч. посіб. / О.С. Падалка, О.Т. Шпак, В.В. Приступа// – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. –239 с.
9. Приступа В.В. Теоретико методологічний супровід формування економічної компетентності інженерів радіозв'язку / В.В.Приступа // Вісник НАУ, 2011. – № 2. – С. 181–187.
10. Сікорака Л.А. Оцінка економічної діяльності машинобудівних підприємств (на прикладі Житомирської області) / Л.А.Сікорака // Економіка і управління. – 2009. – № 2(44). – С. 49–52.
11. Статистичний щорічник України за 2017 рік. За ред. І.Є.Вернера. – Київ. – 2018. – 540 с.
12. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти СП(ПТ)О 7241.S.95.11-2017 – К. : 2017. – 36 с.
13. Фалевич Л. Н. Формирование экономической компетентности учащихся профессиональных училищ в современных условиях : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Л. Н. Фалевич. – СПб., 2005. – 21 с.

References

1. Dudny`k N.A. Formuvannya ekonomichnoyi kompetencyi doshkil`ny`kiv yak psy`xologo-pedagogichna problema / N.A. Dudny`k // Zb. nauk. pr. Umans`kogo derzh. ped. un-tu imeni P. Ty`chy`ny` / [gol. red. Marty`nyuk M.T.] – Uman` : PP Zhovty`j O.O., 2014. – Ch. 3. – S. 103–109.
2. Zavgorodnya A.I. Sy`stemoutvoryuyuchi kategoriyi ekonomichnoyi kompetentnosti / A.I.Zavgorodnya // Visny`k Dnipropetrovs`kogo universy`tetu imeni A.Nobelya. Seriya «pedagogika i psy`xologiya». Pedagogichni nauky`. – 2015. – # 1(9). – S.113–118.
3. Karas` Yu.O. Problema formuvannya ekonomichnoyi kompetentnosti starshoklasny`kiv z ogyadu na vy`mogy` s`ogodennya. – [Elektronny`j resurs] / Yu.O.Karas`. – Rezhym dostupu : <https://clck.ru/FMK22>
4. Kosachova L.Ye. Vply`v formuvannya ekonomichnoyi kompetentnosti uchniv molodshy`x klasiv na faxovu pidgotovku / L.Ye. Kosachova // Mezhdunarodnye konferency`y` : Doslidzhennya ta opty`mizaciya ekonomichny`x procesiv. – "Opty`mum". – NTU "XPI", 2013. – S. 133–135.
5. Nacional`na strategiia rozvy`tku osvity` v Ukraini na period do 2021 roku, sxvalena Ukazom Prezy`denta Ukrainy` vid 25 chervnya 2013 roku # 344/2013. – [Elektronny`j resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/conv>
6. Nisimchuk A.S. Pedagogika: pidruchny`k A.S. Nisimchuk. K.: Atika 2007. 344 s.
7. Ovsyuk N. Formuvannya ekonomichnoyi kompetentnosti u procesi vy`vchennya geografiyi ta osnov ekonomiky` / N. Ovsyuk // Geografiya ta osnovy` ekonomiky` v shkoli. – 2011. – # 1. – S. 37–41.
8. Padalka O.S. Dy`dakty`ko-matematy`chni osnovy` formuvannya ekonomichnoyi kompetentnosti: navch. posib. / O.S. Padalka, O.T. Shpak, V.V. Pry`stupa// – K.: Vy`d-vo NPU im. M.P. Dragomanova, 2011. –239 s.

9. Pry'stupa V.V. Teorety'ko metodologichny'j suprovod formuvannya ekonomichnoyi kompetentnosti inzheneriv radiozv'yazku / V.V.Pry'stupa // Visny'k NAU, 2011. – # 2. – S. 181-187.
10. Sikoraka L.A. Ocinka ekonomichnoyi diyal'nosti mashy'nobudivny'x pidpry'emstv (na pry'kladi Zhy'tomy'r's'koyi oblasti) / L.A.Sikoraka // Ekonomika i upravlinnya. – 2009. – # 2(44). – S. 49-52.
11. Staty'sty'chny'j shhorichny'k Ukrainy' za 2017 rik. Za red. I.Ye.Vernera. – Ky'yiv. – 2018. – 540 s.
12. Standart profesijnoyi (profesijno-texnichnoyi) osvity' SP(PT)O 7241.S.95.11-2017 – K. : 2017. – 36 s.
13. Falevy'ch L. N. Formy'rovany'e ekonomy'cheskoj kompetentnosti' uchashhy'xsya professy'onal'ny'x uchy'ly'shh v sovremenny'kh uslovy'yah : avtoref. dy's. na soy'skany'e nauchn. stepeny' kand. ped. nauk : specz. 13.00.08 «Teory'ya y' metody'ka professy'onal'nogo obrazovany'ya» / L. N. Falevy'ch. – SPb., 2005. – 21 s.

УДК 37.091.12.011-051:377

DOI 10.31652/2415-7872-2019-58-151-156

ІНФОРМАЦІЙНЕ ОСВІТНЬО-ФАХОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Н. М. Сиско

orcid.org/0000-0001-7665-8325

Автором статті в науковій джерельній базі проаналізовано поняття «інформаційно-освітнє середовище». На підставі визначених особливостей діяльності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти і практичного досвіду представлено авторське визначення поняття «інформаційне освітньо-фахове середовище». Розкрито функції, принципи та рівні функціонування інформаційного освітньо-фахового середовища.

Ключові слова: викладач; професійний розвиток; система; інформаційне освітньо-фахове середовище; заклад професійної (професійно-технічної) освіти.

INFORMATIONAL EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL SPACE AS A COMPONENT OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT SYSTEM OF TEACHERS FROM VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

N. Sysko

The article analyzes the concept of informational educational space in the scientific source base. It also presents the author's interpretation of the concept of informational educational and professional space based on the determined characteristics of activities of teachers from vocational education institutions and practical experience. The author considers informational educational and professional space as a component of the professional development system of teachers from vocational education institutions designed by the participants in the education process taking into account innovative pedagogical, industrial, informational and communicational and distance technologies and contributing to developing new competencies, expanding professional and pedagogical portfolio of teachers under the conditions of formal, non-formal and informal education according to their educational needs, programme targets of the educational institution and the requirements of the labour market. The article determines the functions of informational educational and professional space and the principles of its functioning. It also singles out and describes the functioning levels of informational educational and professional space: local, regional, national and international ones. Within the research, informational educational and professional space is presented as an environment for professional development of teachers from vocational education institutions established at the regional level. The article determines the ways to ensure the effectiveness of the functioning of informational educational and professional space.

Key words: teacher; professional development; system; informational educational and professional space; vocational education institution.

Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року проголошено, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Сутнісна інформаційна природа освіти, становлення інформаційного суспільства, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зобов'язують розглядати сучасну інформацію, її доступність як змістову та процесуальну основу якісної освіти, головний освітній ресурс [2, с. 190-192].